

Корисна модель відноситься до судової медицини і може бути використаним в медико-криміналістичних відділеннях бюро судово-медичної експертизи, кафедрах анатомії та судової медицини.

У випадках експертизи розчленованих трупів та кісткових рештків невідомої особи, що загинула внаслідок насильницької смерті, виникають певні труднощі при визначенні статеві належності загиблої особи.

Відомий метод визначення статеві належності під'язикової кістки [Гладышев Ю.М. Исследование возрастных и половых особенностей подъязычной кости в судебно-медицинском отношении // Автореф. дис. канд. мед. наук: 14.24.00 / Воронеж, 1962. - 18с.] базується на визначенні абсолютних остеометричних параметрів. Недоліком зазначеної методики є те, що діагностичні критерії статеві належності розроблено в середині минулого сторіччя для населення Росії без врахування краніотипу і форми обличчя.

Таким чином, відсутність сучасних робіт щодо встановлення статеві належності за метричними параметрами окремих кісток, що формують череп, робить неможливим проведення експертизи фрагментованого черепа, понівеченого внаслідок травми чи дії високої температури.

Для усунення зазначеного недоліку вперше пропонується визначення статеві належності невідомої особи за рентгенограм-метричними параметрами під'язикової кістки (ПК), яка, будучи надійно захищеною від дії зовнішніх чинників м'язами шиї і нижньою щелепою, може бути маркером статеві належності.

Запропонована методика полягає в наступному: проводять контактну рентгенографію під'язикової кістки і визначають, запропоновані нами вперше, наступні метричні параметри - загальну дугову довжину по передньому (X1) і задньому (X2) краях кістки та великого радіуса кривизни (відстань від поперечної лінії, що з'єднує хрящові кінці великих рогів до найбільш віддаленої точки на передньому краї тіла під'язикової кістки) - (X3). У чоловіків X1 рівняється 104мм і більше, X2 - 81мм і більше, X3 - 44мм і більше; у жінок: X1 - 83мм і менше, X2 - 64мм і менше, X3 - 31мм і менше.

Техніка проведення дослідження полягає в наступному: ізольовану від м'яких тканин і нашарувань ґрунту, золи тощо під'язикову кістку рентгенографують контактним способом при укладці її на плівку переднім (нижнім) краєм. На рентгенограмі, за допомогою курвіметра, вимірюють загальну дугову довжину вздовж переднього та заднього країв, сантиметровою лінійкою - великий радіус кривизни (відстань від поперечної лінії, що з'єднує хрящові кінці великих рогів до найбільш віддаленої точки на передньому краї тіла під'язикової кістки). Отримані рентгенограм-метричні параметри співставляють з діагностичними (таблиця 1).

Таблиця 1

Діагностичні критерії (мм) статі на основі графіків розподілу метричних параметрів під'язикової кістки

Метричні параметри	Стать				
	жіноча		не визначена	чоловіча	
	напевно	ймовірно		ймовірно	напевно
X1	<83	84-87	88-99	100-103	>104
X2	<64	65-68	69-75	76-80	>81
X3	<31	32-33	34-40	41-43	>44

Зазначені параметри отримано в результаті проведеного рентгенограмметричного дослідження 154 під'язикових кісток, вилучених з трупів осіб, які загинули насильницькою смертю без ознак системних захворювань.

В результаті було встановлено, що всі зазначені парметри є адекватними для визначення статеві належності об'єкта ($P < 0,001$).

Спосіб апробовано при судово-медичній експертизі кісткових залишків невідомої особи ["Висновок експерта" №169 від 25.10.2000 року], серед яких були вилучені деформовані і фрагментовані кістки мозкового та лицевого скелета, ціла під'язикова кістка, груднина, поодинокі хребці і ребра. Визначення за рентгенограм-метричними параметрами під'язикової кістки статеві належності (чоловік) загиблої особи доповнило реєстр загальних ознак ототожнюваної особи, кваліфікованої по груднині як брахіморфія, по під'язиковій кістці - як брахікранія та ейрипрозофія, що сприяло об'єктивізації висновків і доказовості у справі.